

Strängnäs kommun

kommun@strangnas.se

Beslut för grundsärskola

efter tillsyn i Thomasskolan, grundsärskola 7-9
i Strängnäs kommun

Tillsyn i Thomasskolan, grundsärskola 7-9

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Strängnäs kommun under vintern 2016–2017. Grundsärskolan 7–9 besöktes av Skolinspektionen mellan den 16 och 18 januari 2017.

Måluppfyllelse och resultat

Någon nationell statistik finns inte från enheten.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2017-06-09
Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-06-09
Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-06-09

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Strängnäs grundsärskola, årskurs 7–9, visar att utbildningen som helhet inriktas mot de nationella målen. Det framgår dock att skolan inte har fungerande rutiner för att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd samt att elevhälsan inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja eleverna mot utbildningens mål. Utredningen visar vidare att rektorn inte följer upp, analyserar och planerar för utvecklingsåtgärder för enheten i enlighet med författningarnas krav.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strängnäs kommun att senast den 9 juni 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer ska anpassas så att de elever som riskerar att inte nå läroplanens mål och kunskapskrav får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan ytterligare kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Det särskilda stödet ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att anpassa utbildningen, genom till exempel färdighetsträning, specialpedagogiska insatser, särskilda hjälpmedel eller utrustning, digital teknik med anpassade programvaror, eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål.

Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma inom ramen för undervisningen, genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strängnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det samma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgrs 2011, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att det finns fungerande rutiner för arbetet med särskilt stöd.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att Strängnäs kommuns grundskola saknar fungerande rutiner för att, i enlighet med skollagen, utreda om en elev är i behov av särskilt stöd. Av Strängnäs kommuns svar på kommunicerat protokoll framgår att utredningar och åtgärdsprogram har gjorts och görs när behov uppstår. Av Skolinspektionens utredning framgår dock att trots att skolan har tagit fram rutiner för hur arbetet med att utreda elever som kan vara i behov av särskilt stöd ska gå till, så är det inget som ännu tillämpas i verksamheten. Sammantaget kan bristerna leda till att elever riskerar att inte få det särskilda stöd som de har rätt till.

Av skollagen framgår att om det visar sig att extra anpassningar som gjorts inte är tillräckliga för att en elev ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga, ska elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utredas. Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt. Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ska eleven ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram ska utarbetas och beslutas av rektorn.

I läroplanen för grundsärskolan (Lgrs 2011) anges att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får det särskilda stöd och den hjälp de behöver.

Av Skolinspektionens utredning framgår att personalen ser anpassningar som en del i den ordinarie verksamheten. Rektorn menar att något som skulle innebära åtgärdsprogram i grundskolan ingår i vardagsrutinerna i grundsärskolan. Vidare framgår av intervjun med rektorn att hen är medveten om kraven gällande utredning om särskilt stöd men att rutinerna kring detta ännu inte börjat fungera på skolan.

Av intervjun med lärarna framgår att de, då det framgår att en elev har behov av stöd, löser det själva. Denna bild bekräftas även av elevhälsan. Elevhälsan menar vidare att inställningen bland personalen är att det görs anpassningar hela tiden och att särskilt stöd därför inte anses behövas. Elevhälsans stöd har inte efterfrågats i arbetet med att utreda elevers behov av stöd.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Strängnäs kommuns grundsärskolas, årskurs 7–9, verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Strängnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

2017-03-10

5 (11)

Dnr 43-2016:4472

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strängnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärd behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att elevhälsan används främst förebyggande och hälsofrämjande, för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att elevhälsan vid Strängnäs kommuns grundsärskola, årskurs 7–9, inte främst används förebyggande och hälsofrämjande för att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Trots att rutiner och metoder för samarbetet med elevhälsan finns så hamnar fokus i detta arbete på att vidta åtgärder i enskilda elevärenden. Någon tid till att bedriva ett förebyggande och hälsofrämjande arbete finns inte.

Av skollagen framgår att för eleverna i grundsärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. I förarbetena till skollagen (prop.2009/10:165, sid. 275–277) betonas också vikten av att de olika kompetenserna finns tillgå i elevhälsan och att elevhälsans personal samverkar i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Vidare framgår att de mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans deltagande är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som t.ex. arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning mm.

Av intervjun med rektorn framgår att det finns tydliga rutiner och metoder för samarbetet med elevhälsan. Det samarbete som rektorn beskriver syftar dock till arbetet med att ge stöd till enskilda elever. Hur elevhälsan skulle kunna användas i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet har rektorn svårare att se.

Av intervjun med lärarna framgår att personalen anser sig ha god förmåga och beredskap för att lösa problem i vardagen. Något förebyggande och hälsofrämjande arbete utöver att folktandvården besökt verksamheten menar de inte sker.

Av intervju med elevhälsan framgår att elevhälsans tid upptas av åtgärdande och utredande insatser i individuella elevärenden, något förebyggande och hälsofrämjande arbete anser de inte att de hinner med i dagsläget.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Strängnäs kommuns grundsärskolas, årskurs 7–9, verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Strängnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Strängnäs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4–6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4–7 §§ skollagen; Lgrs 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska följa upp skolenhetens kunskapsresultat och resultatet av arbetet med att skapa trygghet och studiero samt dokumentera uppföljningen.
- Rektorn ska utifrån det sammanställda materialet samt analys av det samma besluta om utvecklingsåtgärder i syfte att nå de nationella målen.

2017-03-10

7 (11)

Dnr 43-2016:4472

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i grundsärskolans, årskurs 7–9, arbete med att följa upp, analysera och planera för utvecklingsåtgärder för enheten. Trots att en ny rutin för insamling av skolenhetens resultat är framtagna saknas ett underlag för skolans resultat att utgå ifrån vid beslut och planering av utvecklingsåtgärder. Utredningen visar också att det arbete som syftar till att utveckla verksamheten är mer generell riktat till alla grund- och gymnasiesärskolor i kommunen än specifikt inriktat mot grundsärskolan, årskurs 7–9. Om inte skolenhetens resultat finns sammanställt för enheten, samt att de beslut om utvecklingsåtgärder som fattas riktar sig till alla grund- och gymnasiesärskolor i kommunen, finns en risk för att utvecklingsåtgärderna inte utgår från den enskilda enhetens förutsättningar och utvecklingsbehov.

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att utbildningen i enheten systematiskt och kontinuerligt planeras, följs upp och utvecklas.

I skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) om det systematiska kvalitetsarbetet för skolväsendet framgår att kontinuerlig uppföljning innebär att fortlöpande samla in saklig information om verksamhetens förutsättningar, genomförande och resultat. Vidare framgår att detta kan innebära både kvantitativ och kvalitativ information som ger underlag för analys och bedömning av måluppfyllelsen.

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen för utbildningen uppfylls.

Av intervju med rektorn framgår att det inte fanns något systematiskt kvalitetsarbete på enheten när hen tog över som rektor. Under våren 2016 genomfördes ett arbete utifrån BRUK för att rektorn skulle få en bild av hur verksamheten fungerade. Några ytterligare sammanställningar kring kunskapsresultat eller trygghet och studiero har sedan dess inte gjorts.

Vidare framgår att den dokumentation som finns kring kvalitetsarbetet är samma för samtliga tre grundsär- och gymnasiesärskoleenheter som rektorn ansvarar för. Rektorn menar att hen kan se till varje enhets specifika behov och förutsättningar men att hen främst ser till alla enheter vid planering och utvecklingsarbete.

Av intervjun med lärarna framgår att det i dagsläget inte samlas in något material kring elevernas kunskapsresultat eller trygghet och studiero. Det har tidigare genomförts trygghetsvandringar och funnits olika enkäter från kommunen som lärarna uppfattat som svåra att applicera på verksamheten i grundsärskolan. Lärarna framhåller att personalen genom goda kontakter med föräldrar och nära samarbete i kollegiet har god bild av verksamhetens behov.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Strängnäs kommuns grundsärskolas, årskurs 7–9, verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Strängnäs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen genomförs på ett sådant sätt att varje elev utifrån sina behov och förutsättningar ska utvecklas så långt som möjligt mot läroplanens mål, och stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. I detta ingår att läraren ger ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar.

Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas tillit till den egna förmågan och vilja att lära. Läraren utgår från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, och låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella kunskapskraven. Vidare ger läraren eleven och dess vårdnadshavare information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas, samt vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Eleven ska enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat.

I grundsärskolans ämnen sätts betyg som grundar sig på grundsärskolans kunskapskrav, om eleven eller elevens vårdnadshavare begär det. Om en elev har läst ett ämne enligt grundskolans kursplaner, tillämpas grundskolans kunskapskrav. Om en elev läser ämnesområden sätts inga betyg, och bedömningen ska dessutom göras med hänsyn till varje elevs individuella förutsättningar.

Efter avslutad utbildning får elever ett intyg om sin utbildning, som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme där elevens möjlighet att bedriva studier beskrivs. Lärarens bedömning ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas skolmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska exempelvis se till att eleverna inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga utrymmen på skolan som exempelvis skolgård, skolbibliotek, grupprum.

Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

På Skolinspektionens vägnar

Lena Stadler
Beslutsfattare

Daniel Nilsson
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Särskolan 7-9

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grundsärskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Fakta om Thomasskolan, grundsärskola 7-9

Strängnäs grundsärskola, Thomasskolan årskurs 7–9 är beläget på campus Eldslund där även gymnasiesärskolan finns.

I skolan går 15 elever varav 12 elever läser ämnen och 3 elever läser ämnesområden.

Verksamheten leds av en rektor som också är rektor för Strängnäs kommuns grundsärskola årskurs 1–6 och gymnasiesärskolan. Lärarna i grundsärskolan årskurs 7–9 bildar ett gemensamt arbetslag med en arbetslagledare.